

Kommunebilde for Grong kommune 2021

Et grunnlag for dialog mellom Grong kommune og Statsforvalteren i Tröndelag

1 Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger *kommunestatistikken* og *kommunebildene*, sammen med *Statsforvalterens kommunebesøk*, viktige premisser for dialogen. *Kommunebildene* gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder.

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med *Statsforvalterens kommunebesøk* og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres et utvalg av faktabasert informasjon om den aktuelle kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen i kapittel 2. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens hovedbilde av den aktuelle kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også trafikklysvurderingene (som utdypes i kapittel 4), samt en liste med tema Statsforvalteren ønsker dialog om under *Statsforvalterens kommunebesøk*.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de temavise delkapitlene:

- **Fokusområder** – angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.
- **Sentrale nøkkeltall** – gjengir relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Med mindre annet er oppgitt er nøkkeltallene hentet fra SSB. Utfyllende statistikk for de ulike områdene finnes i Kommunestatistikken.
- **Statsforvalterens bilde av området** – gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

	Vesentlig informasjon for helhetsbildet
	Styrker og muligheter
	Svakheter, utfordringer og sårbarhet
	Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom
 Farge	Det benyttes trafikklys for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Trafikklysene gjengir vår vurdering med tanke på <u>kvalitet, sårbarhet og bærekraft</u> per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god . Sammen med trafikklyset gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

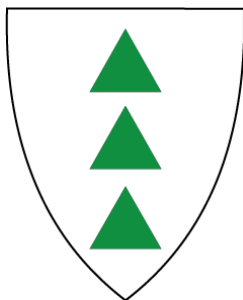
- **Sentrale tema** – tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i den sektorvise dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. *Det legges ikke opp til en omfattende dialog om de enkelte oppfølgingspunktene i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk.*

Innhold

1	Innledning.....	1
2	Kort om kommunen	3
2.1	Befolkning.....	4
2.2	Bo- og arbeidsmarked	4
3	Statsforvalterens hovedbilde av kommunen.....	6
	Sentrale tema og dialogpunkt	7
4	Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder.....	10
4.1	Kommunal planlegging	10
4.2	Kommunal økonomi	11
4.3	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	12
4.4	Folkehelse	13
4.5	Omsorgstjenestene	14
4.6	Kommunehelsetjenesten	15
4.7	Sosialtjenesten	16
4.8	Integrering og kvalifisering	17
4.9	Barnehage	18
4.10	Grunnskole	19
4.11	Barnevern	20
4.12	Klima og miljø.....	21
4.13	Landbruk.....	22
4.14	Reindrift	23

Komunevåpenet (godkjent i 1987) har tre grønne trekanten mot en bakgrunn i sølv og forestiller grantrær og skogbruk. Kommuneblomsten er blåklokke. Navnet kommer trolig av norrønt Granungar, mulig avledning av trenavnet 'gran'.

2 Kort om kommunen

Grong kommune¹, på sørsamisk Kråangke, ble dannet i 1964 ved sammenslåing av de tidligere kommunene Grong og Harran. Grong ligger i midtre del av Namdalen, omkring elvene Namsen og Sanddøla, som flyter sammen ved administrasjonssenteret Grong. Grong kommune grenser i nord og nordøst til Namsskogan, i sørøst til Lierne, i sør til Snåsa og i vest til Overhalla og Høylandet. Hovedtyngden av befolkningen er bosatt i nedre del av dalførene langs Namsen og Sanddøla.

Grong er en jordbruks- og skogbruksbygd hvor de fleste gårdene er godt over 100 dekar. Det dyrkes mye korn, men det er også en god del melkeproduksjon. I 2018 ble det avvirket 33 200 m³ tømmer (gran). Industrien i kommunen er hovedsakelig knyttet jord- og skogbruket. Kommunen har stor fremvekst i reiselivsnæringen, spesielt basert på laksefiske, utmarksturisme samt vinterturisme. Grong er en mellomstor kraftkommune, med en gjennomsnittlig årsproduksjon på 673 GWh. Det er fem kraftverk i kommunen, høyeste fallhøyde er 60 meter. Kraftverkene med høyest snittproduksjon er Nedre Fiskumfoss kraftverk (fra 1946) og Aunfoss kraftverk (fra 1959). Grong er regionsenter for Indre Namdal med en betydelig virksomhet innen handels- og servicenæringen. Det er funnet betydelige forekomster av kobber og sink i områdene Skiftesmyr/Godejord, sør og øst for Grong sentrum. Det er også gjort mindre funn av gull og sølv i de samme områdene.

Grong kommune

Visjon: Kraft i elver og folk

Ordfører: Borgny Kjølstad Grande (Sp)

Varaordfører: Erlend Fiskum (Sp)

Politisk organisering: Formannskap

Kommunestyret: 17 representanter: 9 Sp, 5 Ap, 1 H, 1 MDG og 1 SV

Valgdeltakelse: 72,7 % (kommunestyrevalget i 2019)

Kommunedirektør: Bjørn Ståle Aalberg

Administrativ organisering: 3-nivåmodell

Kommunestruktur: Vedtak kommunestyret 20.06.2016:

1. Grong kommunestyret har primært ønsket å få til en kommunesammenslåing mellom de 5 kommunene i Indre Namdal (Høylandet, Namsskogan, Røyrvik, Lierne og Grong) og Overhalla kommune. Kommunestyret respekterer de prosesser og vedtak som er gjennomført i de nevnte kommunene, og må bare konstatere at det ikke har vært mulig å få framforhandlet og vedtatt intensjonsavtaler mht. kommunesammenslåing, hverken i forhold til det først primærønske eller andre alternativ.
2. Kommunestyret er av den oppfatning av at selvstendighetsalternativet er et godt alternativ for Grong kommune de nærmeste årene. Dette basert på den kunnskap som foreligger i utredningen om selvstendighetsalternativet, inkludert usikkerhet omkring kommunens fremtidige økonomi samt vurderinger opp mot reformens mål. Kommunestyret tar også inn over seg det faktum at

¹ Store Norske Leksikon

Grong kommune nå kun har et alternativ å forholde seg til - Selvstendighetsalternativet.

3. Selvstendighetsalternativet forutsetter at interkommunalt samarbeid videreutvikles og videreføres på flere fagområder, for blant annet med det formål å redusere sårbarheten samt å gi våre innbyggere bedre tjenester.
4. Kommunestyrets utgangspunkt gjennom reformprosessen var å finne gode og langsiktige løsninger som sikrer ivaretagelse av målene skissert i reformen. Med bakgrunn iblant annet avstandsutfordringer, er kommunestyret av den oppfatning av at Namdalen har behov for et senter i østre del av Namdalen. Kommunestyret i Grong har uttalt at Grong er villig til å ta et ansvar for løsninger i Indre Namdal, men ønsker i tillegg å vurdere mulige samarbeidsløsninger sammen med Overhalla kommune.
5. Kommunestyret viser for øvrig til vedlegg 1 – Oppsummering av Grong kommunes arbeid fram mot endelig vedtak i kommunereformarbeidet samt øvrige dokumenter i saken.
6. Kommunestyret ber ordføreren være på offensiven med tanke på et utvidet samarbeid.

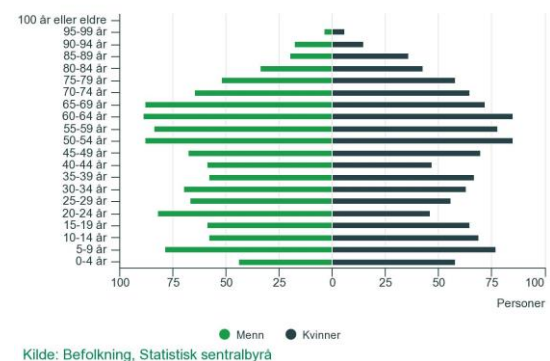
Interkommunalt samarbeid: Kommunen deltar i totalt 44 interkommunale ordninger, hvorav 12 ordninger der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret.

2.1 Befolkning

Ved inngangen til 2021 var det registrert 2 347 innbyggere i kommunen, en nedgang på 12 innbyggere siden årsskiftet 2019-2020. I nedgangen lå det et fødselsunderskudd på 11 personer, en netto utvandring på 6 person og en netto innenlandsk innflytting på 5 personer. Kommunen hadde en samlet befolkningsnedgang på 15 i 2018, 12 i 2019 og 11 i 1. kvartal 2021. Ved valget i 2019 var 7 innbyggere i kommunen innmeldt i Sametingets valgmanntall. Andelen innvandrerbefolkning i kommunen er 12,1 %².

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2021. SSB sin befolkningsframskriving fra 2020³ viser en forventet folkemengde på 2 447 i 2030 og 2 532 i 2050. Forsørgerbrøken for eldre (antallet over 64 år relativt til antallet 20-64 år) var ved inngangen av 2020 på 0,45 og forventes å øke til 0,57 i 2050. Tilsvarende tall for landet er hhv. 0,30 og 0,51.

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

2.2 Bo- og arbeidsmarked

Grong er i en felles BA-region sammen med Snåsa og Høylandet. Ved inngangen til 2021 var det 1 137 sysselsatte personer (15-74 år) med arbeidssted i kommunen. Av disse var 767 bosatt i kommunen, 76 bosatt i Overhalla, 62 i Snåsa, 47 i Høylandet, 35 i Namsos og 27 i Steinkjer. Av de 1 162 sysselsatte som var bosatt i kommunen, var det

² Innvandrere omfatter førstegenerasjonsinnvandrere uten norsk bakgrunn og andregenerasjonsinnvandrere.

³ MMMM-alternativet (middels nasjonal fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og innvandring)

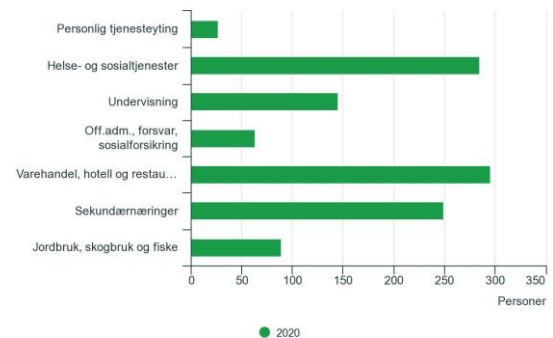
113 som pendlet til Overhalla, 73 til Namsos, 36 til Trondheim, 28 til Høylandet og 17 til Oslo. Arbeidsplassdekningen⁴ i kommunen var samme år på 102,2 %.

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med ved inngangen til 2021. Andelen sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak utgjør 54,0 % av de sysselsatte i kommunen (2019).

Landsgjennomsnittet lå på 68,0 %.

Av kommunens befolkning over 16 år er det 46,5 % (36,9 % i landet) som har fullført videregående skole, 2,8 % (3,0) som har fagskole, 20,9 % (24,7) som har 4-årig høyere utdanning og 4,0 % (10,6) som har høyere utdanning på mer enn 4 år.

Hva innbyggerne jobber med

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Sentrale nøkkeltall	Grong	Landet
Helt arbeidsledige i pst. av arbeidsstyrken per 31.05.21 (antall i parentes) ¹	1,5 (18)	3,3
Mottakere av uføretrygd i pst. av befolkningen 18-67 år per 31.5.21 (antall i parentes) ¹	12,7 (171)	10,5
Lønnstakere med legemeldt sykefravær i pst. av arbeidstakere i alt per 31.03.21 (antall i parentes)	8,3 (84)	6,8

1) Kilde NAV

⁴ Sysselsatte som arbeider i kommunen som andel av sysselsatte som bor i kommunen.

3 Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt hovedbilde av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder i kapittel 4.

Statsforvalterens bilde av kommunen	
i	<ul style="list-style-type: none"> • Grong er en distriktskommune i Namdalen, i innbyggertall den største av de fire kommunene i Indre Namdal. Grong er vertskommune for flere samarbeid med nabokommuner, herunder tekniske tjenester, areal og samfunnsplanlegging, barnevern, PPT og Namdal brann- og redningstjeneste. • Mange ungdommer fra nabokommuner bor på hybel i Grong knyttet til den videregående skolen • Kommunen har jobbet med økonomisk omstilling de senere årene, blant annet knyttet til nedleggelse av asylmottak i kommunen. Kommunen har tradisjonelt hatt stor andel innbyggere med innvandrerbakgrunn, både knyttet til asylmottak, enslige mindreårige asylsøkere og bosetting av flykninger.
+	<ul style="list-style-type: none"> • Grong vurderes å ha god oversikt, kompetanse og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging. • Kommunen jobber godt både internt og eksternt med kompetanse- og utviklingsarbeid på barnehageområdet. • Kommunen innfrir pedagog- og bemanningsnormen og ligger over landsgjennomsnittet på andel menn i barnehagen. • Kommunen gjør en god jobb med de oppgavene de er satt til å forvalte på landbruksområdet.
!	<ul style="list-style-type: none"> • Svakt netto driftsresultat i 2020. • Kommunen bør revidere sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse og overordnet beredskapsplan. • Kommunen har en høyere andel uføretrygdede enn landet for øvrig og det er opplyst at kommunen har en større andel overvektige. • Få ansatte med høyere utdanning, i tillegg til at mange helsefagarbeidere og sykepleiere er over 55 år. • Kommunen har høy bruk av antibiotika, lav vaksinasjonsdekning og få ansatte med videreutdanning i psykisk helse. • Høy andel barn i kommunen vokser opp i familier som mottar sosialhjelp. Statsforvalteren er noe bekymret for tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene i NAV, særlig KVP. • Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger tydelig over landssnittet. • Kommunen har store utfordringen med skolemiljøresultater på 10. trinn og har hatt svake resultater i nasjonale prøver på 8. trinn. Vi ser også at grunnskolepoeng har hatt en negativ utvikling siste året. • Avdekkede lovbrudd i forbindelse med tilsyn og vedvarende fristbrudd i undersøkelser på barnevernsområdet • Det er mangler mht. overvåking av vannforekomster og manglende oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen.

	<ul style="list-style-type: none"> Hovedflyttleia for rein ved Bjørgan er over tid blitt sterkt påvirket av hyttebygging og turismeaktivitet. Det samme gjelder også den østlige delen av vinterbeitet i Geitfjellet.
	<ul style="list-style-type: none"> Manglende kobling mellom KPA og KPS kan bidra til at fremtidige utfordringer og strategier for Grongsamfunnet ikke nødvendigvis henger sammen, særlig mht. demografiendringer. Det er viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft. Risiko for knapphet på helsepersonell i fremtiden og risiko for å klare å sikre fremtidig bærekraft i omsorgstjenestene. Sårbarhet i forbindelse med økt faglig og økonomisk ansvar ved ikrafttredelse av oppvekstreformen/barnevernsreformen 1.1.2022. Samarbeidet med Overhalla kommune på landbruksområdet kan gjøre videre arbeid på forvaltningsområdet mindre sårbart (avtale fra 01.06.21 med Overhalla som vertkommune).

Statsforvalterens vurdering av enkeltområder

<p>1 Rød</p>	<p>Området integring og kvalifisering anses som svakt med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på betydelige avvik eller høy risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.</p>
<p>10 Gul.</p>	<p>Områdene kommunal økonomi, samfunnssikkerhet og beredskap, folkehelse, omsorgstjenestene, kommunehelsetjenesten, sosialtjenesten, grunnskole, barnevern, klima og miljø og reindrift anses som middels med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det kan være indikasjoner på mindre avvik eller middels risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.</p>
<p>3 Grønn</p>	<p>Områdene kommunal planlegging, barnehage og landbruk anses som gode med hensyn til kvalitet og/eller sårbarhet og bærekraft. Det er ikke indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Begrunnelse for trafikklysvurderingen på det enkelte området ligger i delkapitlene i kapitel 4.</p>

Sentrale tema og dialogpunkt

Koronapandemien

Kommunene i Trøndelag har håndtert koronapandemien godt. Det gjelder også Grong kommune.

- Hvordan har kommunen arbeidet med pandemien, hvordan vurderer kommunen status i dag?
- Er det noen områder kommunen opplever som spesielt utfordrende?

Kommunens rolle som samfunnsutvikler

Det stilles store krav og forventninger til kommunen som samfunnsutvikler, og gode og oppdaterte planverk, i form av både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel, er viktig for utviklingen av

lokalsamfunnet. Gode planprosesser kan også bidra til å utvikle dialogen med ulike interessenter og sikre lokaldemokratiet.

1. Kommuneplanens samfunnsdel skal delvis revideres. Manglende kobling mellom KPA og KPS kan bidra til at fremtidige utfordringer og strategier for Grongsamfunnet ikke nødvendigvis henger sammen, særlig mht. demografiendringer. Er det forhold som kan tilsi at kommuneplanens arealdel burde rulleres selv om dette ikke er planlagt i henhold til kommunal planstrategi? For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om arealdisponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdelen, og som igjen kan forenkle revisjon av arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring?
2. Hvilke planer har kommunen for revisjon av helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner?
3. Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, og kommunen bør se etter områder, også utenom naturreservater, som kan restaureres og tilbakeføres til naturtilstand.
4. Kommunen har store naturverdier. Hva er status ift. kartlegging av naturverdier i forbindelse med arealsaker?
5. Fra juni 2021 går landbruksforvaltningen inn i samarbeid med Overhalla kommune. Status og utvikling for skogbruk og landbruket i kommunen?
6. Stortinget har nylig vedtatt en endring av sameloven som lovfester retten til konsultasjoner i saker som spesielt berører samiske interesser. Samtidig er konsultasjonskravet utvidet til også å gjelde kommuner og fylkeskommuner. Det er viktig å presisere at konsultasjonskravet ikke bare gjelder plan og arealer, men også forhold knyttet til språk, barnehage/oppvekst, helse/omsorg mv. Kan interkommunalt samarbeid i regionen styrke kompetansen om og arbeidet med gode konsultasjonsordninger?

Kommunens rolle som tjenesteyter

Kommunen har i sin rolle som tjenesteyter ansvar for kvalitet i tjenestene, effektiv bruk av samfunnets ressurser og likeverdighet. Vi er inne i en tid hvor demografiske endringer vil påvirke både tjenestebehov og tilgang på arbeidskraft. I tillegg er forebygging av utenforskap og barn og unges oppvekstsvilkår løftet som er viktig.

1. Kommunen har få ansatte med høyere utdanning, i tillegg til at mange helsefagarbeidere og sykepleiere er over 55 år. Dette kan gi risiko for knapphet på helsepersonell i fremtiden og risiko for å klare å sikre fremtidig bærekraft i omsorgstjenestene. Hvilken plan har kommunen for å sikre bærekraftig utvikling av omsorgstjenestene? Hvordan benyttes Kompetanseplanlegging som tiltak for å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet?
2. Det er avdekket lovbrudd i forbindelse med tilsyn og det er vedvarende fristbrudd i undersøkelser på barnevernsområdet. Hva er status i kommunens arbeid med barnevernsreformen/oppvekstreformen? Hvordan vil kommunen sikre god kvalitet, bærekraft og forvaltning av disse tjenestene?
3. Andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt, ligger tydelig over landssnittet. Yrkeskompetanse er et viktig grunnlag for en varig tilknytning til arbeidslivet. Hvilke tiltak gjør kommunen for personer med innvandrerbakgrunn som har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet eller som står utenfor arbeidslivet?

4. Indre Namdal (utvidet med Snåsa og Høylandet) har kompetansenettverk på barnehageområdet og på opplæringsområdet. Hvordan ivaretas det samiske perspektivet gjennom disse nettverkene?

Styring og forvaltning av kommunen

Kommuneplanens areal og samfunnsplan er sammen med kommunens internkontroll sentrale verktøy for langsiktig planlegging, prioritering og styring av kommunen. Det samme gjelder budsjett og økonomiplanleggingen, for å sikre en bærekraftig forvaltning av kommunens økonomiske ressurser.

1. Kommunen har de senere årene jobbet med omstilling, Hva er status for omstillingsprosjektet, og hvilke strategier og planer har kommunen for å sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom framover?

En stor del av kommunes oppgaver og tjenester løses i dag gjennom interkommunalt samarbeid, enten i vertskommunesamarbeid eller andre ordninger. Vi viser her både til samarbeidsavtalen mellom kommunene i Indre Namdal og til rapporten «Interkommunalt samarbeid i Trøndelag», NIVI analyse, februar 2021.

1. Hvordan sikrer kommunen seg tilstrekkelig styringsinformasjon om tjenestene de løser i interkommunalt?
2. Hvilke tjenesteområder ser kommunen det naturlig å samarbeid om for å sikre gode tjenester og samfunnsutvikling i tiden fremover?
3. Svarer samhandlingsmodellen som kommunene i Indre Namdal har knyttet til interkommunale tjenester ut det langsiktige utfordringsbildet i forhold til styring, helhet og sårbarhet? Hvilke erfaringer har man gjort seg? Hva er suksesskriterier?

4 Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Denne delen gjengir Statsforvalteren i Trøndelag sitt inntrykk av kommunen som tjenesteyter eller forvalter på enkeltområder, herunder styrker og svakheter, utfordringsbilde og handlingsrom, sett opp mot statlige forventninger, politikk og Statsforvalterens kjennskap til kommunen.

4.1 Kommunal planlegging

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Oppfølging av nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging (14.05.19). • Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnet for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning. • Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Dispensasjoner fra plan (antall)	3	4	IA
Reguleringsplaner vedtatt (antall)	0	0	IA
Kommuneplanens arealdel sist vedtatt (årstall)	IA	2015	IA
Kommuneplanens samfunnsdel sist vedtatt (årstall)	IA	2014	IA
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Ingen vedtatte reguleringsplaner i de to foregående årene og et lavt antall dispensasjonssøknader. Kommunen har igangsatt delvis revisjon av kommuneplanens samfunnsdel. Areal del vurderes å være oppdatert.		
	God kompetanse og kapasitet, og som selger plantjenester til nabokommuner. Svært få dispensasjoner tilsier at kommunen har stor lojalitet til og er tro til kommuneplanen som det styrende planverktøy.		
	Det legges ikke opp til rullering av kommuneplanens arealdel i inneværende periode, jf. planstrategien. I og med at samfunnsdelen delvis skal revideres og at kommuneplanens arealdel er fra 2015, vil det fra et planperspektiv være formålstjenlig å rullere kommuneplanens arealdel for å sikre at fremtidige utfordringer og strategier for Grong blir ivaretatt.		
	Alder på kommuneplanens arealdel tilsier at overordna planverktøy ikke vil henge sammen da samfunnsdelen delvis skal revideres. Manglende kobling mellom KPA og KPS kan bidra til at fremtidige utfordringer og strategier for Grongsamfunnet ikke nødvendigvis henger sammen, særlig mht. demografiendringer.		
 Grønn	Grong vurderes å ha god oversikt, kompetanse og kapasitet når det gjelder kommunal planlegging.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Er det forhold som kan tilsa at kommuneplanens arealdel burde rulleres selv om dette ikke er planlagt i henhold til kommunal planstrategi? 2. For å tilrettelegge for strategiske diskusjoner om areal disponering kan det utarbeides en arealstrategi i kommuneplanens samfunnsdel, som sikrer en tettere kobling mellom samfunnsdelen og arealdelen, og som igjen kan forenkle revisjon av arealdelen. Har kommunen vurdert en slik tilnærming for å sikre en tidlig politisk dialog og forankring? 			

4.2 Kommunal økonomi

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Økonomisk handlingsrom og bærekraft. Økonomistyring. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Netto driftsresultat i pst. av brutto driftsinntekter	2,9	0,9	2,5
Arbeidskapital ² i pst. av brutto driftsinntekter	21,6	21,6	22,5
Netto renteeksponering i pst. av brutto driftsinntekter	80,5	..	51,2
Fri egenkapital drift i pst. av brutto driftsinntekter	17,3	16,9	11,8
Skatt i pst. av landsgjennomsnittet	84,8	81,7	100,0
1) Landet uten Oslo, foreløpige tall 2) Ekskl. premieavvik			
Statsforvalterens bilde av området			
	I inntektssystemet for 2021 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 21 % høyere enn gjennomsnittskommunen (tilsvarende i 2020). Kommunen har innført eiendomsskatt i hele kommunen med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille (4,0 for bolig- og fritidseiendommer). Årsregnskapet for 2020 viser et netto driftsresultat på 2,1 mill. kr, og ble avgitt i samsvar med lov, forskrift og GKRS. Det tas ingen forbehold om konklusjonene i revisors beretning. Kommunen var registrert i ROBEK i perioden 2004-2006.		
	God likviditet God buffer i fri egenkapital		
	Noe høy renteeksponering og netto lånegjeld (107,3 % av brutto driftsinntekter). Svakt netto driftsresultat i 2020.		
	Det er viktig at kommunen følger endringer i befolkning, demografi og rammebetingelser nøye for å kunne iverksette nødvendige tiltak i tide, og således opprettholde ønsket handlingsrom og bærekraft.		
 Gul	Med bakgrunn i de mest sentrale nøkkeltallene for kommuneøkonomi vurderes kommunens økonomiske stilling som middels.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Hvordan vil kommunen arbeide framover for å ha god økonomiske bærekraft? Hvilke tiltak vil kommunen iverksette for møte utfordringer knyttet til demografi? 			

4.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Fokusområder		
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) skal være revidert i løpet av de siste 4 år Overordnet beredskapsplan skal være revidert i løpet av siste år Skal ha gjennomført eller deltatt på øvelse i løpet av siste 2 år Helhetsbilde basert på DSB kommuneundersøkelse 2021, samt vurdering etter tilsyn mv. 		
Sentrale nøkkeltall	2021	Landet 2021
Helhetlig ROS-analyse sist revidert (årstall)	2015	IA
Overordnet beredskapsplan sist revidert (årstall)	2020	IA
Siste gang gjennomført eller deltatt på øvelse	2018	IA
Poeng i DSB kommuneundersøkelse/kommunetrappa (maks 37 poeng)	30	IA
Statsforvalterens bilde av området		
	Grong kommune har utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og har en plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet og reviderte sin overordnede beredskapsplan i 2020. Kommunens helhetlige ROS-analyse er imidlertid noe foreldet og burde vært revidert. Grong har ikke deltatt på øvelse sodd i regi av statsforvalteren, men gjennomførte i 2018 en fullskalaøvelse ved Grong helse- og omsorgstun.	
	Grong kommunen er et kommunikasjonsknutepunkt og har to store elver. I samarbeid med NVE har er det gjort forebyggende tiltak ift. flom og skred. Kommunen har et beredskapsråd som møtes minimum en gang i året og kommunen samarbeider godt med sivilforsvaret og frivillige beredskapsaktører.	
	Risiko- og sårbarhetsanalysen skal oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, dvs. hvert 4. år og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbilde. På bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal kommunen: <ol style="list-style-type: none"> utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter lov 27. juni 2008 nr. 71 - plan- og bygningsloven. 	
	Grong kommune har ikke revidert sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse siden 2015. Denne bør revideres. Med utgangspunkt i revidert ros-analyse bør kommunen revidere sin overordnede beredskapsplan. Kommunen skal øve kommunenes beredskapsplan hvert annet år. Selv om koronahendelsen er en lang øvelse i seg selv, skal kommunen øve iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt.	
 Gul	Grong kommune bør revidere sin helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse. Med utgangspunkt i denne bør overordnet beredskapsplan revideres. Begge bør forankres i kommunestyret. Likeledes bør Grong kommune øve sin beredskapsplan minst hvert annet år. Statsforvalteren kan bistå både med revisjoner av planverk og gjennomføring av øvelser.	
Sentrale tema		
<ol style="list-style-type: none"> Plan for revisjon av helhetlig risiko- og beredskapsplan og beredskapsplaner Kommunens opplevelse og håndtering av Covid-19 		

4.4 Folkehelse

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunens fokus på folkehelse skal gjenspeiles i all planlegging. Satse på forebyggende tilbud med fokus på deltakelse, aktivitet og mestring. Psykisk helse og forebyggende rusarbeid skal være inkludert som en likeverdig del i folkehelsearbeidet. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020¹
Overvekt inkludert fedme ved sesjon/17 år, gj.snitt 4 år, 2017-2020(%)		24	22
Andel som trener sjeldnere enn ukentlig, oppgitt ved sesjon, 2 års gj.snitt, 2019-2020 (%)		13	27
Mottakere av uføreytelse 18 – 44 år, 2016-2018 (%)		4.3	2.9
1) Landet uten Oslo Kilde: FHI			
Statsforvalterens bilde av området			
	Grong kommune deltar i Program for folkehelsearbeid i Trøndelag fra 2021 med prosjektet «foreldre på sidelinja». Har varierte muligheter for fysisk aktivitet og ved Kuben kulturhus har man arena for kulturopplevelser. Kommune er vertskommune for Indre Namdal barnevern og PPT		
	I perioden 2021-2023 vil Grong kommune gjennomføre et tverrfaglig tiltak rettet mot å styrke psykisk helse blant kommunens ungdommer. Grong kommune satser på forebyggende arbeid som gir trygghet til barn og unge i bygda.		
	En del av tallmaterialet som ligger til grunn for folkehelseprofilen 2021 baserer seg på gamle tall fra 2017 og det er behov for å ta en statusoppdatering på dette i kommunen. Kommunens oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer må revideres. Flere av målene i forrige samfunnsdel av kommuneplan, innenfor både oppvekst og helse, omhandlet familieveiledning og familiestøttende tiltak. Disse målene er ikke oppnådd, og bør videreføres i planene for kommende periode.		
	Oversiktsdokument må revideres og danne grunnlag for det systematiske folkehelsearbeidet. Dette inkluderer unges psykiske helse og forebyggende rusarbeid		
 Gul	Kommunen har en høyere andel uføretrygdede enn landet for øvrig. I tillegg er det opplyst at kommunen har en større andel overvektige. Oversiktsdokument må revideres og det er ikke gjennomført ungdomsundersøkelse siden 2017.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Barn og unges psykiske helse og forebyggende rusarbeid Prioritering i arbeidet med generelle folkehelseiltak 			

4.5 Omsorgstjenestene

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunen skal ha nødvendig kompetanse. • Kommunen tilpasser omsorgstjenestene til fremtidige behov. • Kommunen bruker planlegging som verktøy i sitt arbeid med omsorgstjenestene. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Andel innbyggere 67 – 79 år med dagaktivitetstilbud (%)	0.0	0.0	0.64
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjeneste (%)	41.5	43.2	29.0
Andel sykepleiere 55+ (%)	29,55	-	18,4 ²
Andel helsefagarbeidere 55+ (%)	60	-	34,5 ²
1) Landet uten Oslo 2) tall fra 2019			
Statsforvalterens bilde av området			
	Grong kommune har valgt å ikke ha egne kommunedelplaner, alt er samlet i kommunens samfunnsdel. Deltar i prosjektet «aldersvennlige boliger og bomiljø i distriktene»		
	Kommunen har innført velferdsteknologi i 2020. Det vil i løpet av 2021 bli igangsatt innføring av samme teknologi innenfor miljøarbeidertjenesten. Kommunen opplyser at de har god dekning av sykepleiekompetanse,		
	Har rekrutteringsutfordringer, særlig blant helsefagarbeidere. Det er beregnet at 70 personer har demens i 2020, mens det i 2050 økes til 123 personer som har demens. Kommunen har et dagsenter for inntil 8 personer, men dette går ikke fram av KOSTRA-rapporteringen for dagaktivitetstilbud for eldre. Kommunen benytter 0.29 legetimer pr uke pr beboer i sykehjem mot landet 0.6 timer.		
	For å imøtekomme kommunens behov for helse og omsorgstjenester i fremtiden er det viktig at kommunen har en helhetlig plan knyttet til lokalisering av bolig og tjenester, Velferdsteknologi, rekruttering og kompetansehevende tiltak.		
 Gul	Få ansatte med høyere utdanning, i tillegg til at mange helsefagarbeidere og sykepleiere er over 55 år. Dette kan gi risiko for knapphet på helsepersonell i fremtiden og risiko for å klare å sikre fremtidig bærekraft i omsorgstjenestene		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Helhetlig plan for bærekraftig utvikling av omsorgstjenestene 2. Hvordan benyttes Kompetanseplanlegging som tiltak for å sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet 			

4.6 Kommunehelsetjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning. Kommunen skal prioritere skolehelsetjeneste og helsestasjon. Kommunene skal ha koordinerende enhet. Kommunene skal gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetj. per 10 000 innb. 0-20 år	42.9	46.7	45.7
Årsverk med videreutd. i psykisk helse per 10 000 innb.	3.2	3.2	9
Antibiotika resepter per 1000 innb. 0-79 år per år (antall) ²	325	309	263
Vaksinasjonsdekning målt ved andel MMR vaksinerte 9 åringer/5 år og rullerende gjennomsnitt. (2016 – 2020) ²		90.6	96.9
1) Landet uten Oslo 2) Kilde: EHI			
Statsforvalterens bilde av området			
	Kommunen er tilknyttet Indre Namdal legevakt og Namdal legevaktssentralen. Det er tre fastleger og kommunen har et rehabiliteringstilbud ved Namdal rehabilitering IKS samt kommunepsykolog i 80 % stilling.		
	Kommunen har familiebase, 9,8 stillinger med helsestasjon, mye veksler mellom fagområdene og et «Hybelteam» for oppfølging av ungdom på hybel i kommunen. Det er også etablert et ROP-team.		
	Har ikke sikret brukermedvirkning i tjenesteutvikling og kvalitetsforbedring. Utfordringer med tiltak til pasienter med rus og psykisk lidelse. Kommunen benytter 0.29 legetimer pr uke pr beboer i sykehjem mot landet 0.6 timer.		
	Samarbeid for å løse kapasitet og kompetanseutfordringer. Prioritering av legeressurs mot kommunale oppgaver i sykehjem.		
 Gul	Kommunen har høy bruk av antibiotika og lav vaksinasjonsdekning. Dette sammen med få ansatte med videreutdanning i psykisk helse danner grunnlaget for gul farge.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Tjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer Utskriving av antibiotika resepter Lav vaksinasjonsdekning 			

4.7 Sosialtjenesten

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> At de sosiale tjenestene er tilgjengelige og forsvarlige 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Andel sosialhjelpsmottakere målt opp mot antall innbyggere (antall sosialhjelpsmottakere)	4,5 % (107)	3,6 % (84)	2,3 % (109 932)
Andel personer med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold, målt mot antall mottagere av økonomisk stønad (antall mottakere med økonomisk stønad som viktigste kilde til livsopphold)	44,9 % (48)	52,4 % (44)	39,5 % (43 475)
Andel barn i familier som mottok sosialhjelp, målt opp mot antall barn i kommunen (antall barn i familier som mottok økonomisk stønad)	12,8 % (58)	11 % (51)	5,6 % (54 809)
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Grong er vertskommune for NAV-kontorene i Lierne, Røyrvik og Namsskogan. NAV-kontoret i Grong har åpent mottak mandag, onsdag og fredag kl 11-13, og man kan søke sosialhjelp digitalt. Papirsøknad for økonomisk stønad og nødhjelp kan lastes ned fra kommunes sider. Det er ikke samsvar mellom informasjon på kommunens sider og NAV.no om hvordan man kontakte NAV-kontoret på telefon. Kommunen mottar ikke tilskudd til utvikling av de sosiale tjenestene.		
	Kommunen har nedgang i både andelen mottagere av økonomisk stønad og i andelen barn i familier som mottar økonomisk stønad. Vi har behandlet 4 klagesaker om økonomisk stønad hittil i 2021 og tre i 2020, hvor alle er stadfestet. Vi har ingen åpne tilsynssaker. NAV-kontoret opplyser at de har gått gjennom aktuelle brukere, for å finne mulige deltagere til kvalifiseringsprogram (KVP).		
	Kommunen har en nedgang i andelen som mottar økonomisk stønad og en økning i andelen sosialhjelpsmottakere som har økonomisk stønad som viktigste kilde til livsopphold. Kommunen ligger også over landet i snitt på begge indikatorer. Grong har i 2021 to deltagere i KVP. I de foregående årene har de hatt færre eller ingen. Kontoret har i dialogmøte uttrykt at de mangler kompetanse på området pga manglende erfaring med bruk av tjenesten.		
	Kommunen bør se på personer som har sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold, for å se om flere kan ha rett til kvalifiseringsprogram. Kommunen bør også vurdere hvordan mottagere av økonomisk stønad som har barn kan hjelpes best mulig, og om det er behov for tverrfaglig innsats. Vi minner om at det er mulig å søke om midler fra Statsforvalteren, til finansiering av en prosjektstilling som arbeider med for eksempel lavinntektsfamilier. Kommunen bør ta tak i at det er lite og motstridende informasjon om tjenestene på kommunens hjemmesider.		
 Gul	Statsforvalteren er bekymret for utvikling av utenforskap ved at en høy andel barn i kommunen vokser opp i familier som mottar sosialhjelp. Statsforvalteren er noe bekymret for tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene i NAV, særlig KVP.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Arbeid med lavinntektsfamilier for å forebygge utenforskap Tilgjengelighet til tjenesten kvalifiseringsprogram (KVP) 			

4.8 Integrering og kvalifisering

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Skape gode arenaer for hverdagsintegrering • Godt tilpassede tilbud for barn, unge og voksne innenfor norsk som andrespråk • Arbeids- og utdanningsrettet kvalifisering av innvandrere 			
Sentrale nøkkeltall	2018	2019	Landet 2019
Andel personer med innvandrerbakgrunn som har grunnskole som høyeste utdanning	-	38,4	26,4
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (%)	-	58,6	63,3
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt (%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn.	50,3	50,0	27,8
Kilde: imdi.no – Statistikk. Personer med innvandrerbakgrunn omfatter både arbeidsinnvandrere, familieinnvandrede og flyktninger. For prosentvis fordeling mellom disse gruppene - se imdi.no			
Statsforvalterens bilde av området			
	Andelen personer med innvandrerbakgrunn i kommunen (inkl. norskfødte barn med innvandrerforeldre) utgjør om lag 12,2 % (fylkessnitt 12,7 %; 2020-tall). 22,1 % av denne delen av befolkningen er arbeidsinnvandrere. Ifølge tall fra IMDi bosatte kommunen 13 flyktninger i 2019 og 7 i 2020.		
	Alle fireåringer med innvandrerforeldre går i barnehagen (100 %). Utenlandsfødte barn med innvandrerforeldre oppnår gode resultater i grunnskolen, regnet etter grunnskolepoeng etter 10. trinn (40.2; fylkessnitt 35).		
	Blant personer med innvandrerbakgrunn lever 50,3 % i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Det er om lag 20 %-poeng over fylkessnittet. Andelen bosatte flyktninger i introduksjonsprogrammet som går over i arbeid eller utdanning etter programmet, er relativt lav (25 %).		
	Tilbud om supplerende norskopplæring og annen grunnleggende kvalifisering er viktig for personer med innvandrerbakgrunn. Slike tiltak kan forbygge langvarig avhengighet av offentlige ytelser på sikt og utenforskap.		
 Rød	Blant personer med innvandrerbakgrunn er det en relativt høy andel som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt. Yrkeskompetanse er et viktig grunnlag for en varig tilknytning til arbeidslivet. Enkelte kan ha behov for supplerende grunnopplæring (grunnskoleopplæring for voksne) som grunnlag for videre kvalifisering, selv mange år etter bosetting.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Undersøke nærmere bakgrunnen for den høye andelen personer med innvandrerbakgrunn som lever i husholdninger med vedvarende lavinntekt. 2. Etablere kvalifiserende tilbud for personer med innvandrerbakgrunn som har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet eller som står utenfor arbeidslivet. 			

4.9 Barnehage

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Barnehager med høy kvalitet som ivaretar barnas behov for omsorg og lek, og fremmer læring og danning • Et tilgjengelig barnehagetilbud for alle barn 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Barnehagedekning: Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (%)	92,5	94,9	92,9
Pedagognorm: Andel barnehager som oppfyller pedagognormen uten dispensasjon (%)	25	100	68,8
Antall barn per ansatt	4,3	4,6	5,7
Antall dispensasjon fra utdanningskravet (pedagogisk leder)	3	0	1 409
Kilder: Barnehagefakta.no, SSB, Kommunestatistikken, BASIL, Statistikkbasen UDir			
Statsforvalterens bilde av området			
	Grong kommune har 4 barnehager, alle er kommunale. Det er 112 barn i barnehagene, 45 barn 0-2 år og 67 barn 3-5 år. Andel menn i barnehage er 10,6%, landsgjennomsnitt er 9,8%. Andel barne- og ungdomsarbeidere er 20,4%, landsgjennomsnitt er 21,7 %. Barnehagene i Grong deltar i kompetanseutvikling i regionalt nettverk i Indre Namdal. Det ble gjennomført foreldreundersøkelse høsten 2020 med deltakelse der 62 % av foreldrene deltok. Resultatet var 4,6 av 5 mulige, like over landsgjennomsnitt.		
	Barnehagene ligger svært godt an i snitt når det gjelder innfrielse av bemanningsnormen. Alle barnehagene oppfyller pedagognormen i 2020, mot 1 av 4 i 2019. 47% av de ansatte er barnehagelærere.		
	Det gis dobbelt så mange assistenttimer enn pedagogtimer i vedtak om spesialpedagogisk hjelp.		
	Kommunen er med i det gode arbeidet som gjøres i det regionale kompetansenettverket for barnehagene i Indre Namdal. Statsforvalteren ser at kompetansenettverket arbeider godt med kompetanse- og utviklingsarbeid, og at kommunene i nettverket ser ut til å dra positive vekslers på hverandre.		
 Grønn	Grong kommune innfrir pedagog- og bemanningsnormen. Kommunen ligger over landsgjennomsnittet på andel menn i barnehagen. Kommunen i deltar det regionale nettverket i Indre Namdal. Statsforvalteren ser at kommunen jobber godt både internt og eksternt med kompetanse- og utviklingsarbeid og at barnehage er et prioritert område.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Spesialpedagogisk hjelp skal som hovedregel gis av pedagog. Hva er årsaken til at Grong har vedtak med så mange flere assistenttimer? 2. Hvordan vil myndigheten legge opp arbeidet med å veilede og påse barnehageeierens arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (nytt kap. VIII i barnehageloven) i årene framover? 			

4.10 Grunnskole

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Alle elever har et godt og inkluderende læringsmiljø • Barn og unge som har behov for det, får hjelp tidlig slik at alle får utviklet sitt potensial • De ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse • Alle lykkes i opplæringen og utdanningen 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Nasjonale prøver, 8.trinn, mestringsnivå 1+2, engelsk	48,1	47	26,1
Nasjonale prøver, 5.trinn, mestringsnivå 1, lesing	31	46,9	23,1
Elevundersøkelsen, mobbing 10.trinn	17,2	35,7	5,5
Andel lærere som oppfyller kompetansekravet i engelsk på ungdomstrinnet	75	66,7	81,5
Grunnskolepoeng	41,6	39,7	43,2
Statsforvalterens bilde av området			
	Grong kommune har 265 elever fordelt på 2 skoler. Skoleåret 2010/11 hadde kommunen 323 elever. 7,5% av elevene mottar spesialundervisning. 85% av elevene som mottar spesialundervisning har også assistenttimer. Tallet for hele Norge er 46,5% av elevene. Grong kommune er oppfølgingskommune.		
	Skolemiljøindikatorene på 7. trinn i Elevundersøkelsen har ligget stabilt over flere år. Grong kommune oppfyller lærenormen for begge to skolene, skoleåret 2020/21.		
	Kommunen har svakere resultater for grunnskolepoeng siste året. I 2019 lå den på 41,6 poeng, mens i 2020 ligger den på 39,7 poeng. Tilsvarende nasjonale tall er 42 for 2019 og 43,2 for 2020. Kommunen har store utfordringer i mobbing på 10. trinn. 35,7% av elevene ha svart at de har blitt mobbet skoleåret 2020/21. Kommunen har svake resultater for alle indikatorer i Elevundersøkelsen for 10. trinn.		
	Grong kommune har hatt stabile resultater i skolemiljøindikatorene på 7. trinn. Kommunen har vedvarende høye mobbetall på 10. trinn. Kommunen har hatt negativ utvikling i skolerresultater siste årene.		
 Gul	Kommunen har store utfordringen med skolemiljøresultater på 10. trinn. Grong kommune har hatt svake resultater i nasjonale prøver på 8. trinn. Vi ser også at grunnskolepoeng har hatt en negativ utvikling siste året.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunes utfordring med mobbing i skolen 2. Kommunens svake resultater på nasjonale prøver 3. Kommunens arbeid med elevenes medvirkning og at elevstemmen høres i skolens arbeid 			

4.11 Barnevern

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester) Kommunen må gjøre nødvendige forberedelser i forkant av kommende oppvekstreform/barnevernreform (ikrafttredelse 1.1.2022) Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid. 			
Sentrale nøkkeltall - Indre Namdal barneverntjeneste	2019	2020	Landet 2020¹
Antall mottatte bekymringsmeldinger	88	82	IA
Antall avslutta undersøkelser	75	71	IA
Antall barn med hjelpetiltak pr. 31.12	31	43	IA
Antall barn under omsorg pr. 31.12	18	18	IA
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Grong kommune er vertskommune i den interkommunale barneverntjenesten som består i tillegg av Høylandet, Namsskogan, Lierne og Røyrvik.		
	Indre Namdal barneverntjenesten inngår i læringsnettverk sammen med Midtre og Ytre Namdal barneverntjeneste. Disse tre tjenestene samarbeider bl. a om en felles fosterhjemssressurs. Alle barn med hjelpetiltak og under omsorg hadde tiltaksplan og omsorgsplan pr. 31.12.2020. Alle barn i fosterhjem hadde fått tilsyn, og 94 % av barna fikk oppfølgingsbesøk i tråd med lovkravet. Barneverntjenesten har hatt stabil ledelse.		
	Tjenesten har hatt utfordringer på flere områder over tid. Dette har det vært dialog med tjenesten og kommuneledelsen om. Statsforvalteren gjennomførte systemrevisjon med barneverntjenestens undersøkelser som tema i 2020. Tilsynet avdekket lovbrudd. Tilsynet er ikke avsluttet. I perioden 1.1.2020 – 20.6.2021 ble det gjennomført to hendelsesbaserte saker vedr. barneverntjenesten. Enkeltsakene avdekket lovbrudd på totalt syv lovbestemmelser. Ifølge tjenesten har det vært utfordrende å rekruttere ansatte med barnevern-/sosialfaglig kompetanse ved utlysning av ledige stillinger.		
	I forberedelse av barnevernreformen/oppvekstreformen, er det nødvendig å planlegge hvordan kommunen skal lykkes med å overta økt faglig og økonomisk ansvar, samt sikre det helhetlige forebyggende arbeidet. I forslag til ny barnevernlov foreslås det å lovfeste at kommunen skal ha en plan for det forebyggende arbeidet, herunder avklaring av barnevernets rolle utover ivaretagelse av kjerneoppgavene. Det blir også økt kompetansekrav til barneverntjenesten fra og med 2031.		
 Gul	Bakgrunnen for Statsforvalterens vurdering: <ul style="list-style-type: none"> Avdekkede lovbrudd i forbindelse med tilsyn Vedvarende fristbrudd i undersøkelser Sårbarhet i forbindelse med økt faglig og økonomisk ansvar ved ikrafttredelse av oppvekstreformen/barnevernsreformen 1.1.2022. 		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> Sikre nødvendig kompetanse, samt kvalitet og bredde i hjelpetiltakene før ikrafttredelse av oppvekstreformen/barnevernsreformen. Sikre en praksis i tråd med regelverket, jf. avdekkede lovbrudd på ovennevnte tilsyn. 			

4.12 Klima og miljø

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Kommunene er gitt oppgaver og myndighet på hele klima- og miljøområdet, og kommunens oppfølging er avgjørende for å oppnå nasjonale miljømål. • Klimatilpasning og utslippskutt. • Kartlegging av naturmangfold i forb. med arealplanlegging i kommunen. • Avfallshåndtering, avløp og forurenset grunn. • Fremmede arter. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020 ¹
Andel innbyggere tilknyttet anlegg der renskrav er oppfylt (prosent)	20,6	20,6	47,2
Andel husholdningsavfall levert til materialgjenvinning, inkl. biologisk behandling (prosent)	44,8	44,3	41,5
1) Landet uten Oslo			
Statsforvalterens bilde av området			
	Grong kommune har store sammenhengende natur- og friluftsområder og har et særlig ansvar for å ta vare på Namsen og boreal regnskog. Kommunen har jobbet godt med bekjempelse av fremmede arter over flere år.		
	Kommunen deltar i klimanettverk (både lavutslippsnettverk og klimatilpasningsnettverk) og har søkt klimasats-midler. Klima- og energiplan er fra 2015 og skal revideres i 2021, og klimatilpasning bør inngå som en del av planen. Tiltak mot avskoging, nedbygging av myr, samt økt CO ₂ -opptak bør inngå i planen. Kommunen deltar i et interkommunalt skadefellingslag bestående av kommunene Grong, Namsskogan og Høylandet, administrert av Grong kommune. Kommunen bidrar til en ryddig håndtering av rovviltsaker opp mot Statsforvalteren. Kommunen er aktiv som forvaltningsmyndighet for 14 naturreservater. Kommunen deltar i tiltaket restaurering av myr i Stormyra naturreservat i år. Kommunen har system for utsortering av matavfall.		
	Grunnforurensningsdatabasen: Kommunen har administrator, men har ikke fordelt lokaliteter (har kun fire lokaliteter). Forekomst av binne(r) som vandrer ut og inn av forvaltningsområdet for bjørn (forvaltningsområdet er øst for E6) skaper utfordringer knyttet opp mot rovviltforvaltningen. Grong har bedt om, og fått innsyn i innsynsløsning for sensitive artsdata. Kommunen ligger under kravet for materialgjenvinning, og det er ingen positiv trend.		
	Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, og kommunen bør se etter områder, også utenom naturreservater, som kan restaureres og tilbakeføres til naturtilstand.		
 Gul	Kommunen vurderes til middels risiko, noe som skyldes bl.a. mangler mht. overvåking av vannforekomster og manglende oppdatering av Grunnforurensningsdatabasen.		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartlegging av naturverdier i forbindelse med arealsaker. 2. Overvåking av vannforekomster i kommunen med fokus på kommunale ansvarsoppgaver. Viktig også at overvåkingen skal lede mot tiltak der det er nødvendig. 3. Bekjempelse av fremmede arter både i verneområder og utenfor. 			

4.13 Landbruk

Fokusområder			
<ul style="list-style-type: none"> • Landbruk over hele landet. • Økt verdiskaping. • Bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser. • Aktiv bruk av skog i klimasammenheng. 			
Sentrale nøkkeltall	2019	2020	Landet 2020
Planteindeks	6,6	8,5	5,5 ¹
Jordbruksforetak som søker produksjonstilskudd	55	54	
1) Gjennomsnitt for Trøndelag – Kilde Landbruksdirektoratet			
Statsforvalterens bilde av området			
	<p>Grong kommune har god forvaltningspraksis på områdene jordbruk, skogbruk og areal. Fra juni 2021 går landbruksforvaltningen inn i samarbeid med Overhalla kommune. Grong er en forholdsvis stor skogkommune. Naturbasert reiseliv har stor framvekst, basert på både laksefiske og vinterturisme.</p>		
	<p>Grong har inngått et samarbeid med Overhalla kommune for forvaltningen av landbruksområdet. Dette vil gi et større samlet fagmiljø på landbruksområdet. Kommunen er over gjennomsnittet i aktivitet målt i tilskudd pr. foretak gjennom ordningene SMIL, drenering, RMP og tiltak i beiteområder. Kommunen gjennomfører pålagte kontroller på skogområdet. Grong har bra kompetanse og kapasitet på planområdet, selger plantjenester til nabokommuner. Det er positivt at kommunen har fokus på priskontrollen.</p>		
	<p>Samlet blir ressursene til skogbruksforvaltning redusert når Grong inngår samarbeid med Overhalla. Kommunen har noe lav ungskogpleieaktivitet, dette kan gå utover framtidig skogproduksjon og karbonopptak. Arealutfordringer kan knyttes til at det ikke er så store utvidelsesmuligheter uten at man kommer i konflikt med store miljøverdier, dyrka jord, flomfare eller kvikkleire. Vest for E6 er det beiteprioritert område for sau i forhold til bjørn, men det er årvisse tap til bjørn i dette området. På grunn av konflikter med rovdyr er sauebeite i Geitfjellet er ikke lenger i bruk. Det er også aktuelt å redusere bruken av Fiskumfjellet/Skarlandsfjellet.</p>		
	<p>Kommunen har med støtte fra Statsforvalteren i Trøndelag gjennomført et prosjekt om organisering av grunneierne i Bjørgan-området med tanke på videreutvikling av reiselivsnæringen. Det er forholdsvis nye skogbruksplaner gir mulighet for god aktivitet. Bestandsmålet for bjørn i region 6 er for første gang nådd i år, dette kan være positivt for beitenæringen</p>		
 Grønn	<p>Grong kommune gjør en god jobb med de oppgavene de er satt til å forvalte. Samarbeidet med Overhalla kommune kan gjøre videre arbeid på forvaltningsområdet landbruk mindre sårbart (avtale fra 01.06.21).</p>		
Sentrale tema			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hva gjør kommunen for å bidra til økt ungskogpleieaktivitet? 2. Hva vil kommunen bistå småfenæringa med for å hindre rovdyrtap? 			

4.14 Reindrift

Fokusområder				
<ul style="list-style-type: none"> • Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk. • Reindriften arealbehov skal ivaretas i alle planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning. • Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer. 				
Sentrale nøkkeltall	RBD¹ 2019²	RBD¹ 2020²	Kommune 2020²	RBO³ 2020²
Antall siidaandeler	24	24	IA	39
Reintall, sluttstatus pr 31.03 (antall)	8 506	8 532	IA	13 864
Slakteuttak (tonn)	77	66	IA	97
Reinbeiteareal totalt (km ²)	IA	11 614	1 027 (90 ⁴)	IA
Særverdiområder for reindriften (km ²)	IA	5 444	277 (24 ⁴)	IA
Minimumsbeiter – seine vinterbeiter (km ²)	IA	2 807	255 (22 ⁴)	IA
1) RBD – Tjåehkere sijte, Låarte sijte, Åarjel Njaarke sijte 2) Driftsårene 2018/19 og 2019/20 3) RBO – Nord-Trøndelag reinbeiteområde 4) pst. av kommunens areal				
Statsforvalterens bilde av området				
	Tre reinbeitedistrikter har beitearealer i kommunen. For Tjåehkere sijte er kommunen viktig gjennomflyttingsområde, særlig på våren, i tillegg til seine høst- og vinterbeiter. Årjel Njaarke sijte har kalvingsland i Harran, mens Låarte sijte har vinter- og vårland sør for Sanddøla. For Tjåehkere sijte er Bjørgan-området meget viktig.			
	Selv om det er bygd ca 40 nye fritidsboliger i kommunen de siste 5 årene, er de aller fleste bygd i hyttefelt. Få dispensasjoner til bygging i LNFR-områder. Kommunen har et godt etablert planapparat.			
	Hovedflytteleia for rein ved Bjørgan er over tid blitt sterkt påvirket av hyttebygging og turismeaktivitet. Det samme gjelder også den østlige delen av vinterbeitet i Geitfjellet. Kommunen har i planstrategien vedtatt å revidere kommunedelplanen for Bjørgan-Heia.			
	En videre utvikling av Bjørgan/Heia-området kan berøre flytteleia til Tjåehkere sijte negativt. All planlegging her må skje i nært samarbeid med Tjåehkere sijte.			
 Gul	Fargesettingen begrunnes i utviklingen i Bjørgan/Heia-området og negative følger for flyttelei og vinterbeite for Tjåehkere sijte.			
Sentrale tema				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Utviklingen i Bjørgan/Heia-området. 2. Hvordan vil kommunen ivareta kravet om konsultasjoner når samiske interesser blir berørt? 				

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG
Postboks 2600, 7734 Steinkjer